

Brieven: Stemmen met dubbele pet is niet zomaar toegestaan

(Reactie op '[Raadslid stemt ook bij \(schijn van\) eigenbelang](#)', VNG Magazine 21 maart)

Auteur: Mr. C.L. de Vlieger (VNG), Coördinator Gemeentewet en senior juridisch adviseur, Expertisecentrum Lokaal Bestuur en Recht - 02/05/2014

Specialist gemeentelijk bestuurs- en omgevingsrecht mr. Olaf Schuwer betoogt dat 'wanneer een onderwerp van stemming zich in de nabijheid van een raadslid afspeelt, hij of zij zich niet langer van het uitbrengen van een stem hoeft te onthouden'. Het artikel kan de indruk wekken dat een raadslid zich door niets meer belemmerd hoeft te voelen om te stemmen, ook al heeft hij een duidelijk eigenbelang. Volgens de VNG ligt dat genuanceerder. Wij zijn van mening dat een strikte uitleg van artikel 28 Gemeentewet niet leidt tot de conclusie dat een raadslid voortaan met een dubbele pet mag stemmen.

Vooropgesteld: Schuwer heeft volstrekt gelijk dat stemmen een fundamenteel recht is van een gekozen volksvertegenwoordiger. Sterker nog, als een raadslid zich niet van stemming hoeft te onthouden, is het volgens de VNG zelfs een plicht. Dat staat niet met zoveel woorden in de wet, maar het vloeit wel voort uit het mandaat dat een raadslid van de kiezer heeft gekregen. De VNG geeft echter een andere uitleg dan Schuwer aan de recente uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak over stemmen over zaken waar een raadslid persoonlijk nauw bij betrokken is.

Persoonlijk

In recente uitspraken (Graft-De Rijp en Middelburg) zegt de Afdeling bestuursrechtspraak dat het woord 'persoonlijk' in het begrip 'persoonlijk belang' doelt op ieder belang dat niet behoort tot de belangen die het bestuursorgaan moet behartigen uit hoofde van de hem opgedragen taak. Met deze uitleg van wat onder een 'persoonlijk belang' moet worden verstaan, zijn we feitelijk weer terug bij de situatie van vóór de uitspraak van de Afdeling in 2002 (die meer beperkingen oplegde aan het stemrecht van raadsleden). Tot die tijd gold immers dat ook voor de toepassing van artikel 2:4 Awb in eerste instantie een strikte uitleg van artikel 28 Gemeentewet moest worden gehanteerd. Deze bepaling dient strikt te worden uitgelegd, omdat daarbij het fundamentele recht van een raadslid om deel te nemen aan een stemming wordt ingeperkt.

Het is een raadslid dus niet op voorhand verboden om mee te stemmen. De Afdeling bestuursrechtspraak stelt namelijk dat er dan bijkomende omstandigheden moeten zijn waaruit blijkt dat er sprake is van het behartigen van een persoonlijk belang van het raadslid als zodanig. Alleen in dat geval kan de bestuursrechter tot het oordeel komen dat er ten onrechte aan de stemming is deelgenomen.

Conclusie

Het is wat de VNG betreft dus niet zo dat een strikte uitleg van artikel 28 Gemeentewet leidt tot de conclusie dat het stemmen met een dubbele pet door een raadslid voortaan is toegestaan. De tekst van artikel 28 Gemeentewet is immers niet gewijzigd. Daar staat nog steeds dat een lid van de raad niet deelneemt aan een stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken. De VNG trekt uit de meest recente jurisprudentie dan ook de conclusie dat artikel 28 Gemeentewet weer leidend is bij de vraag voor een individueel raadslid of hij al dan niet aan een stemming deel mag nemen. Het raadslid maakt daarbij zelf de afweging of het meedoen aan een stemming in conflict komt met de eigen integriteit.

Tenslotte: het is verstandig dat een volksvertegenwoordiger in de discussie aangeeft dat een mogelijk persoonlijk belang aan de orde is. Dan kan hij of zij besluiten niet deel te nemen aan het debat en aan de stemming over het onderwerp. Binnen de fractie, met de fractievoorzitter en/of de voorzitter van het bestuursorgaan kan dit vooraf worden afgestemd. Door daar open over te zijn, kan worden voorkomen dat een besluit wordt vernietigd of dat de verhoudingen in de raad vertroebeld raken.

Zonder last

Wat de gemeenteraad als geheel kan doen ligt vooral in de preventieve sfeer; in zijn algemeenheid, maar vooral ook in een concrete situatie. Dat betekent dat op het moment dat het op stemming aankomt, de gemeenteraad of de voorzitter van de raad ervoor waarschuwt dat het te nemen besluit aanvechtbaar zou kunnen zijn. De gemeenteraad dient er als collectief voor te waken dat raadsleden die een persoonlijk belang hebben, de besluitvorming beïnvloeden. Maar uiteindelijk blijft het individuele raadslid degene die beslist tot deelname aan de stemming: een raadslid stemt immers op grond van artikel 27 Gemeentewet zonder last.

KADER

Artikel 28 Gemeentewet

1. Een lid van de raad neemt niet deel aan de stemming over:
  - a. een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
  - b. de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij behoort.
2. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het deelnemen aan de stemming verstaan het inleveren van een stembriefje.
3. Een benoeming gaat iemand persoonlijk aan, wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt.
4. Het eerste lid is niet van toepassing bij het besluit betreffende de toelating van de na periodieke verkiezing benoemde leden.

Artikel 2:4 Algemene wet bestuursrecht

1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid.
2. Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden.

Vindplaats: VNG Magazine 09, 2 mei 2014, pagina 08